

Panu:

Muistomerkeistä

Oululla on paljon muisto- ja paljon muistamisen arvoista, mutta vähän muistomerkkejä. Patsaan ansaitsevia kirjailijoita olisi useita, mutta oululaiset, käytännöllistä väkeä kun ovat ja vaatimattomia kaiken lisäksi, ovat pystyttäneet vain kaksi kirjailijapatsasta. Franzénin miespuolisten ja Wacklmin naispuolisten kirjantekijäin kunniaksi. Ne edustavat, symbolisoivat. Muutamille kirjailijoille on laitettu muistotaulut, mutta mahdollisuuksiin nähden sekoin on vähän. Paria patsasta kyllä puuhataan, kuten tiedetään, Pakkalalle ja Koskenniemelle. Pakkala on tietenkin etualalla, ehtikin ennen. Oskari Jauhiainen, Oulun sankarimuistomerkin ja Pokkitörmän Lohi ja kalasääski-veistoksen luoja, on käynyt Oulussa vakuuttamassa, että hänestä ei ole kiinni, se Pakkalakaan, kunhan kaupungin kanssa sovitaan. — Sitten on vielä Nuori Madetoja Kaupunginojan alajuoksulla ja muutamia vähemmän henkilökohtaisia siellä ja täällä, Pohjan neito viimeksi.

Monta muistomerkkiä on kaavailtu, vielä useampia haaveiltu, mutta tuntuu käyvän kuin valistustalon elikkä teaterin. Kaupungin 350-vuotismuistomerkkikilpailun tulokset jäivät kipsiin. Jos kohta ystäväni Kirjanoppinut alias Samuli Pakkala, kirjastoneuvos, olikin oikeassa asetuessaan poikkiteloin Kaarle IX:n eteen, olisi mielestäni niissä kipseissä ollut toteuttamisenkin ar-

voista, eiköhän vain ainakin se tervansoutajien muistomerkki. Paikka Lohipadonniemessä, niin kai se silloin oli ajateltu. Vai oliko? Se tervansoutajien muistolle. Mutta voisi sen kylä laittaa sinne Hupisaartenkin reunaan, Koskenniemeen, joka yliopiston botanistien toimesta kaivettiin päivänvaloon.

Myös merenkävijäin muistomerkeistä on puhuttu. Kun kuulin, millä tavalla siitä on puhuttu, päätin, että siitä puhutaan nyt uudelleen. Tiedottajani, oikea vanhan polven sääkeri oululainen, kertoi, että seurakuntamme on (vai pitäisikö puhua monikossa, kun perijöitä nyt on jo monta) aikanaan saanut lahjoituksen merenkävijäin muistomerkin pystyttämistä varten Oulun hautausmaan vanhimpaan osaan, saanut rahat ja varannut jo paikankin. Näin oli Oululaiselleni kertonut pappi Willgren, asessori arvoltaan, jos muistatse. Aessoriassamme ei totisesti ollut vilppiä. Vaan annapas' olla, niin yhtenä kauniina päivänä muistomerkkimä oli muuttunut hautapaikaksi. Uhallakin oli Oululainen silloin ottanut yhteyden tuomiokirkkoseurakuntaan ja kysynyt, että man, mitä tämä on. Sitten olisi kuulemma kuitenkin sovittu, että pide-

tään nyt edes ne ja ne hoidotta jääneet merikapteenien kummut ja ristit kunnossa, onhan häpiä, että on saatu rahaa ja sitten häyrytetään kunnon merikarhuja pois vaivalta hankkimaltaan maatilulta. Niin oli sovittu, että niin Lundelin kuin Nordgren saavat levätä rauhassa, ei panna valkialappua, että jos ei ... niin ... No, yhden kesän ne kapteenit oli hoidettu, mutta siihen oli sitten jäänyt. Olisikohan sattunut siihen vaiheeseen, kun yksi Saarela meni ja toinen tuli.

En kuitenkaan tyydy yhtä vähään. vaan kysyn uudelleen, missä on Oulun merenkävijäin muistomerkki. Hautausmaan vanhassa osassa, itsessään Stähleborgissa, lepää kymmenittäin kapteeneja, perämiehiä ja muita merimiehiä. sinne sopii pystyttää muistomerkki. Jos on lahjarahojen sallittu menehtyä inflaation kynsissä, niin eiköhän kohta ole muita varoja, ihan voittovaroja olen ymmärtänyt. Muistomerkkirahan lahjoittajankin nimi olisi syytä palauttaa mieleen. Kuten jo kerran kesällä kirjoitin, on mielestäni entistä tarkemmin harkittava, milloin todella ryhdytään toimiin jonkun haudan, muiston ja muistomerkin hävittämiseksi. Kaikinensa tuollainen kohta kak-

sisatavuotias hautausmaa, niin kuin Oulun kirkkomaan vanhin osa, kuvernöörin "kirkkoineen" yhtä hyvin kuin vaatimattomine puuristeineen ja peltilevyineen on erikoinen nähtävyys, puhutteleva sivu kotiseudun historiaa, saarnakin monelle, jolta saarnat muuten jäävät.

Oulun hautausmaalla on kylä muistomerkkejä, mutta voin niihin tai osaan niistä joskus palata. Vanhaa osaa kierrellessäni samoin kuin kadun puolelta ohi kulkiessani aina väkisten katselen epäluulolla hautausmaame kiviä. Sen sisällä tuntuu olevan niin omiuisen tasaisia kiviä, ihan kuin veistettyjä ... Jos kiviemme lopulta on sinne joutuminen, niin laitettaisiin nyt edes nimet näkyviin, omaisten takia. Ihan äskettäinkin on kiviä hävinnyt. sanoi Oululainen ja oli äkäinen. Merkillistä, eikä vainajalla ole kymmentäkään vuotta oikeutta lahota omassa maassaan?

Ehdotan, että seurakuntamme lupaisivat jokaiselle jäsenellensä jotain hyvin kohtuullista korvausta vastaan sellaisen ainaishoidon, jos ei muustakaan olisi sovittu, että nimi pidetään sillä paikalla ja kumpu edes hiekotettuna. Määräajan kuluttua saman kummun alle voidaan ja olisi lupakin siis kätkeä joku toinen köyhä tai vaatimaton, joka puuristinsä lahottua saisi nimensä yhteiseen koruttumaan kiveen tai kilpeen. Tässä lepäivät työnsä tehneinä...

Kävelläänpä ja katsellaan!